

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-2-156 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 09-48/1206-306
Karar Tarihi : 21.10.2009

10 **A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER**

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI (Başkan V.)
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA

B. RAPORTÖRLER: Ali ARIÖZ, Esmâ GÜNDOĞDU

**C. BAŞVURUDA
BULUNAN**

20 : -Tellcom İletişim Hizmetleri A.Ş.
Salih Tozan Sok. Karamancılar İş Merkezi No: 18
34394 Esentepe-Şişli/İstanbul

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN:

-Türk Telekomünikasyon A.Ş
Turgut Özal Bulvarı 06103 Aydınlıkevler/ Ankara

E. DOSYA KONUSU: Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin "Jettvel, Jettfon, Jettfon Plus ve Tam YAPA tarifeleri"nin yıkıcı fiyata, fiyat sıkıştırmasına ve çapraz sübvansiyona yol açtığı ve "StandartHatt ve HesaplıHatt" tarife kısıtlamalarının rakiplerin pazar dışına itilmesine neden olduğu iddiası.

30 **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Tellcom İletişim Hizmetleri A.Ş. tarafından Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kurumu (BTK)'na hitaben yazılan ve bilgi için Kurumumuza gönderilen şikayet dilekçesinde özetle;

- Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin (Türk Telekom), sabit telefon hizmetleri pazarında etkin piyasa gücüne sahip bir operatör olduğu ve tarifelerinin 28.08.2001 tarih ve 24507 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Tarife Yönetmeliği"ne tabi olduğu,

40 - UMTS (uzak mesafe telefon hizmetleri) pazarındaki tekel konumunun 01.01.2004'te yasal olarak sona ermesine rağmen bu alandaki rekabetin fiilen 2004'ün son çeyreğinde başladığı, bu süreçte Türk Telekom'un kendisini 5 farklı tarife ile yeni pazar yapısına adapte ettiği, bu yeni tarife paketleri ile şehirlerarası arama ücretlerinde yaklaşık %40, uluslararası arama ücretlerinde yaklaşık %70, PSTN-GSM arama ücretlerinde yaklaşık %25 oranında indirim yaptığı, bu nedenle 2006 sonunda diğer operatörlerin pazar paylarının PSTN-GSM pazarında %1'e, uluslararası arama pazarında %7'ye, şehirlerarası arama pazarında ise %6'ya ancak ulaşabildiği, söz konusu alanda yapılan indirimlerin ve rekabetin yol açacağı gelir azalışlarını telafi etmek için sabit ücret uygulamasına da geçtiği,

- 50 – Zaman içinde rekabetin olmadığı alanlarda fiyat artışları yapıp rekabetin olduğu ve kurumsal müşterilerin ağırlıklı kullanımının olduğu hizmetlerde ise büyük fiyat indirimleri yaptığı,
- 2008 yılında “Kullanıcı Dostu Tarifeler”i kapsamında;
- 19 TL karşılığında 18:00 ve 8:00 saatleri arası 3000 dakika şehir içi görüşme ve ilave 4 TL karşılığında 3000 dakika da şehirlerarası görüşme yapma imkanı veren “Akşam Konuşturun Tarife” ve
 - Sabit ücret ve tüm vergiler dahil ayda 19 TL paket ücreti karşılığında ilk dakika için konuşma ücreti ödeyip 60 dakika bedava konuşma imkanı sağlayan “Uzun Konuşturun Tarife”
- 60 ile müşterilere uygun fiyata toplu kullanım imkanı sunduğu,
- 2009 yılında başlattığı,
- “Jettfon” tarife paketinde, tüm vergiler dahil 55 TL karşılığında 3000 dakika şehir içi ücretsiz görüşme ve 7 TL ek bedelle 3000 dakika şehirlerarası görüşme yapma imkanı sunulduğu, bu pakette şehir içi görüşme ücretinin 1,34 Kr/dk olduğu¹, bu paketteki şehir içi görüşme ücreti Türk Telekom’un vergi dahil arabağlantı ücretleri ile karşılaştırıldığında, %28 oranında yerel arabağlantı ücretinin, %41 oranında alan içi arabağlantı ücretinin, %63 oranında alan dışı arabağlantı ücretinin altında olduğu, bu fiyatlamasının STH (Sabit Telefon Hizmeti) yetkilendirmesi sonrası pazarda yıkıcı fiyatlamaya yol açacağı,
 - Aynı pakette yer alan, ek 7 TL bedelle şehirlerarası görüşmenin de fiyat sıkıştırmasına yol açacağı, alternatif bir operatörün, şehir içi görüşme için maliyetinin 5,54 Kr/dk, şehirlerarası görüşme için ise 6,82 Kr/dk olduğu, mevcut şartlarda “Jettfon” tarife paketi ücret seviyesinde taşıyıcı seçimi ile hizmet vermek isteyen bir alternatif operatörün yaklaşık 6,99 Kr/dk seviyesindeki yurt içi tarifesiyle 575 dakika şehir içi ve 100 dakika şehirlerarası görüşme yaptırabilecek olmasına ve Türk Telekom’un “StandartHatt” tarifesinde 502 dakika şehir içi, 74 dakika şehirlerarası görüşmeye imkan tanınmasına rağmen, “Jettfon” paketinde 3000 dakika şehir içi, 3000 dakika da şehirlerarası olmak üzere toplam 6000 dakika ücretsiz görüşme imkanı sağlandığı,
 - “Jettvel 100-200-300-600” tarife paketlerinde ise sırasıyla vergiler dahil, 19, 23, 27 ve 39 TL ücret karşılığında 100, 200, 300 ve 600 dakikalık şehir içi görüşme sağlandığı; paket içi görüşmeler dışında kalan görüşmelerin dakikasının 12 Kr’den, diğer tüm aramalarda StandartHatt tarifesinden ücretlendirildiği; Aralık 2009’a kadar “Jettvell” paketlerinden birine geçiş yapan abonelere ilk 3 fatura dönemi boyunca paket içi dakika kadar hediye dakika kazandırıldığı,
 - Jettvel 600 tarife paketine benzer ücretlendirilen bir paketle alternatif operatörün 302 dakika kadar bir görüşme imkanı sağlayabileceği, yine benzer yaklaşımla “Jettvel 100-200-300” tarife paketlerine benzer
- 70
- 80
- 90

¹ Bu ücretin, paket ücreti olan 55 TL’den StandartHatt sabit ücreti çıkarılıp, 3000 dakikaya bölmek suretiyle hesaplandığı bildirilmiştir.

paketlerde de alternatif operatörün 100, 200 ve 300 dakika yerine 60, 117 ve 174 dakika görüşme imkanı sunabileceği,

- 100 – “Jettvel 100” tarife paketinde verilen 100 dakika şehir içi görüşmenin mevcut “StandartHatt” tarife paketi şehir içi dakika ücretine göre hesaplanan karşılığının 8 TL olduğu, bunun “Jettvel 100” tarife paketinin ücreti olan 19 TL’den çıkarıldığından 11 TL’lik sabit ücrete karşılık geldiği, aynı şekilde 200 ve 300 dakikaların verildiği paketlerde de sabit ücretlerin sırasıyla 7 ve 3 TL olarak hesaplandığı, bu fiyatların ise mevcut “StandartHatt” tarife paketlerindeki sabit ücretin altında olduğu, hatta 600 dakikalık pakette verilen 600 dakikanın “StandartHatt” tarife paketindeki karşılığı olan 48 TL’nin “Jettvell 600” tarife paketinin aylık ücreti olan 39 TL’den yüksek olduğu, bu durumun bu paketteki abonelerden sabit ücret alınmadığı şeklinde yorumlanabileceği ve
- 110 – Türk Telekom’un anılan tarifeleriyle çapraz sübvansiyon yaptığı düşüncesini yarattığı,
- Türk Telekom’un bu tarifeleri ile rekabete açılan şehir içi telefon hizmetleri pazarına önceden hazırlık yaparak, bu alana girmek isteyen operatörlerin önünü tıkadığı,
- Türk Telekom tarafından alınan Tam YAPA (Yerel Ağın Paylaşımına Açılması) hizmetinin mevcut durumdaki aylık ücretinin vergi hariç 15,3 TL olduğu, ancak şu an için PSTN müşterilerinin %96’sının yer aldığı “StandartHatt ve HesaplıHatt” tarife paketlerinde sırasıyla alınan 11,15 TL ve 7 TL olduğu göz
- 120 önüne alındığında STH yetkilendirmesi sonrası hizmet vermeye başlayan bir operatörün müşterilere cazip teklif sunması imkanının olmadığı, mevcut YAPA ücreti ile Türk Telekom’un sabit ücreti sübvansiyon ettiği, bunu önlemek ve rekabeti sağlamak için sabit ücretin 15,3 TL seviyesine çıkartılması gerektiği,
- 21.05.2009 tarih 2009/DK-07/243 sayılı BTK kararı ile onaylanmış “StandartHatt ve Hesaplı Hatt” tarifelerindeki “StandartHatt” için 2010 Ocak ayına kadar, “HesaplıHatt” için ise süresiz olarak sabit telefon hizmeti işletmecileri üzerinden şehir içi arama yapılmasının yasaklanmasının, bu tarifeleri kullanan abonelerin sabit telefon hizmetleri pazarının %96’sını
- 130 oluşturması göz önüne alındığında, alternatif operatörlerin tüketicilere şehir içi ses hizmeti götürebilmelerinin önlendiği ve bu şekilde düşük tarifeler yoluyla rakiplerin pazar dışına itilmesi sonucunun doğacağı

ifade edilmekte ve söz konusu iddiaların incelenmesi talep edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 08.07.2009 tarih ve 4805 sayı ile giren şikayet üzerine yapılan inceleme neticesinde hazırlanan 28.07.2009 tarih ve 2009-2-156/İİ-09-AA sayılı İlk İnceleme Raporu 03.08.2009 tarih ve REK.0.06.00.00-110/293 sayılı Başkanlık Önergesi ile Rekabet Kurulu’nun 06.08.2009 tarih ve 09-35/883-M sayılı toplantısında görüşülmüş ve Türk Telekom hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu’nun 7. maddesi gereğince 21.07.2009 tarih, 3055 sayılı yazı ile BTK’dan konuya ilişkin görüşü talep edilmiş, BTK görüşü 16.09.2009 tarih ve 6710 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Anılan başvuru ve BTK görüşü üzerine hazırlanan 13.10.2009 tarih ve 2009-2-156/ÖA-09-AA sayılı Önaraştırma Raporu 14.10.2009 tarih, REK.0.06.00.00-

140

110/417 sayılı Başkanlık Önergesi ile 21.10.2009 tarih ve 09-48 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Raporda; başvuru konusu ile ilgili olarak Türk Telekom hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. BTK Görüşü

Dosya konusu şikayete ilişkin olarak 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 7. maddesi gereğince 21.07.2009 tarih, 3055 sayılı yazı ile BTK'dan konuya ilişkin görüşü ile Türk Telekom'un Jettvel, Jettfon, Jettfon Plus ve Tam YAPA tarifelerinin BTK tarafından onaylanıp onaylanmadığı ve anılan tarifelerin geçerli olduğu pazarlara ilişkin BTK tarafından yapılan düzenlemeler hakkında bilgi talep edilmiştir. Konuya ilişkin BTK görüşünü ve talep edilen bilgileri içeren yazı 16.09.2009 tarih ve 6710 sayılı Kurum kayıtlarına intikal etmiştir

İlgili Görüş'te, şikayet konusuna ilişkin olarak Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulu tarafından alınan 02.09.2009 tarih ve 2009/DH-10/452 sayılı Karar'da;

01.01.2004 Sonrası Türk Telekom'un Tarife Dengeleme Sürecine İlişkin olarak;

- Türk Telekom'un tarifelerinin Elektronik Haberleşme Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden önce yürürlükte bulunan "406 Sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu", "Tarife Yönetmeliği" ve "Türk Telekomünikasyon A.Ş. Tarifelerine Tavan Fiyat Uygulanmasına Yönelik Usul ve Esaslara İlişkin Tebliğ" (Tavan Fiyat Tebliği) uyarınca Telekomünikasyon Kurumu² tarafından onaylandığı,
- Türk Telekom'un müracaatı üzerine "StandartHatt", "ŞirketHatt", "KonuşkanHatt", "HesaplıHatt" ve "YazlıkHatt" olarak bilinen tarife paketlerinin anılan mevzuat kapsamında değerlendirilerek 29.06.2004 tarih ve 2004/347 sayılı Kurul Kararı ile onaylandığı,
- Sektörde faaliyet gösteren işletmecilerin sundukları telekomünikasyon hizmetlerinin karşılığında kullanıcılardan talep edecekleri ücretleri düzenlemek için 406 ve 2813 sayılı Kanunların ilgili maddelerine dayanak alınarak hazırlanan "Tarife Yönetmeliği"nin 28.08.2001 tarih ve 24507 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdiği, halihazırda yürürlükte bulunan "Tarife Yönetmeliği" ile BTK tarafından, ilgili telekomünikasyon hizmetlerinde, hukuki veya fiili bir tekel olduğu veya ilgili hizmet veya coğrafi piyasada hakim konumda bulunduğu veya etkin piyasa gücüne sahip olduğu belirlenen işletmecilere yükümlülük getirildiği,
- Anılan Yönetmelik'te, yönetmelik hükümlerine tabi işletmecilerin tarifelerinin onaylanmasına ilişkin olarak iki yöntem tanımlandığı, buna göre Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulu'nun onaya sunulan tarifeleri her bir hizmet için hizmetin etkin olarak sağlanması maliyetine dayalı yöntemi ve tavan fiyat yöntemini ayrı ayrı veya her ikisini birden uygulayarak onayladığı,
- Tavan Fiyat Yöntemi'nin 2002'den bu yana Türk Telekom tarifelerinin düzenlenmesinde kullanıldığı ve 29.06.2004 tarih ve 2004/347 sayılı Kurul

² 5809 sayılı Kanun ile, düzenleyici otorite Telekomünikasyon Kurumu'nun adı Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kurumu olarak değiştirilmiştir.

Kararı ile onaylanan Türk Telekom tarifelerindeki indirimlerin söz konusu sınırlar içerisinde gerçekleştiği,

- 190 – Söz konusu Karar ile onaylanan tarifelerin, “Tarife Yönetmeliği”nin İlkeler başlıklı 5. maddesinin (g) bendinde belirtilen onaylanacak tarifelerin “*gelişen teknolojik şartlar çerçevesinde uluslararası standartlara ve ölçüklere yaklaştırılması*” ilkesi çerçevesinde ilgili mevzuat dışında başta Avrupa Birliği ülkeleri olmak üzere belirli ülke örneklerinde gerçekleşen fiyatlar baz alınarak da değerlendirildiği, Türk Telekom tarafından sunulan tarife teklifindeki ücretlerin diğer ülke örnekleri ile kıyaslanabilir makul bir dengelemenin yapılmasını sağladığı, bu dengeleme kapsamındaki fiyat indirimleri sonucu oluşan tarifeler, arabağlantı sonrası çağrı başlatma ve sonlandırma ücretlerinin üzerinde makul bir marj bırakacak seviyede gerçekleştiği, bunun da söz konusu tarifelerin onaylanmasında dikkate alınan bir kriter olduğu, sonuçta tüketicilerin menfaatine olacak bir ücret seviyesinin ortaya çıktığı, Danıştay 13. Dairesi’nin Türk Telekom’un söz konusu tarife paketlerini onaylayan Kurul Kararı’nın iptali istemiyle Tüketici Dernekleri Federasyonu tarafından açılan davayı 16.10.2006 tarih ve 3981 sayılı kararı ile reddettiği,

Türk Telekom tarafından 01.01.2004 tarihi sonrası tarifelerdeki indirimlerin yarattığı gelir kaybını telafi için sabit ücret uygulamasına geçildiği iddiasına ilişkin olarak;

- 210 – 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu’nun “Tanımlar ve Kısaltmalar” başlıklı 3. maddesinde tarifelerin, “*İşletmecilerin, elektronik haberleşme hizmetinin sunulması karşılığında kullanıcılardan farklı adlar altında alabilecekleri ücretleri içeren cetvel*” şeklinde tanımlandığı, aynı Kanun’un “Tarifelerin Düzenlenmesi” başlıklı 13. maddesine göre işletmecilerin uygulayacakları tarifeleri, ilgili mevzuat ve Kurum düzenlemelerine aykırı olmayacak şekilde serbestçe belirleyebildikleri ve anılan Kanun maddesinin 1. fıkrasının “*Tarife; abonman ücreti, sabit ücret, konuşma ücreti, hat kirası ve benzeri değişik ücret kalemlerinden birisi veya birkaçı olarak tespit edilebilir.*” hükmünü havi olduğu, dolayısıyla sabit ücretin işletmeci tarafından uygulanan tarifeler kapsamında olduğu ve alınmasında herhangi bir hukuka aykırılık bulunmadığı, halihazırda yürürlükteki sabit telefon paketlerinde, pakete göre değişen miktarlarda aylık sabit ücret alındığı,
- 220 – Sabit ücret uygulamasının başta Avrupa Birliği ülkeleri olmak üzere pek çok ülkede de sabit telefon hattının bakım, onarım ve işletim maliyetleri karşılığında alındığı, anılan ücretin hattın aktif olarak tutulabilmesi için gerekli olduğu ve abonenin telefon hattını ne ölçüde kullandığından bağımsız olarak hattın işletmeciye olan bir maliyeti bulunduğu, bu çerçevede değerlendirildiğinde sabit ücretler ile konuşma ücretlerinin birbirine göre önemli farklılıklar arz ettiği,

Sabit telefon hizmetleri pazarındaki rekabetin düşüklüğü ve alternatif işletmecilerin pazar paylarının durumuyla ilgili olarak;

- 230 – Sabit telefon hizmetleri pazarında BTK tarafından alternatif işletmecilerin yetkilendirmelerinin yapılmasının ardından, onların fiyat sıkıştırması olmaksızın Türk Telekom ile adil koşullarda rekabet edebilmesi ve tüketici haklarının korunması ilkeleri çerçevesinde BTK tarafından Türk Telekom

tarifelerine ilişkin düzenlemeler yapıldığı ve onay mekanizmalarının çalıştırıldığı,

- Alternatif işletmecilerin pazar paylarının düşüklüğünün BTK düzenlemeleri ile ilişkilendirilmesinin yersiz olduğu, BTK'nın görevinin mevzuat hükümleri çerçevesinde rekabetin ve tüketicinin menfaatlerinin artırılmasına yönelik gerekli düzenlemeleri yapmak olduğu ve anılan hususun söz konusu işletmecilerin etkinlik seviyeleri ve pazarlama stratejileri ile doğrudan ilgisinin bulunduğu,

“JeTTvel 100-200-300-600”, “JeTTfon” ve “JeTTfon Plus” tarife paketleri ile ilgili olarak;

- JeTTvel 100-200-300 Tarife Paketlerinin BTK onayına sunulduğu,
- Anılan tarife paketlerine ilişkin olarak Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulu tarafından 20.11.2008 tarih ve 2008/DK-07/657 sayılı Karar ile,

“Türk Telekomünikasyon A.Ş.’nin 22.10.2008 tarih ve 744 sayılı yazısı ile Kurumumuzun onayına sunduğu belli paket ücretleri karşılığında şehiriçi görüşme hakkı verilen teklifleriyle ilgili olarak;

- *Dakika Tarife Paketi-1, Dakika Tarife Paketi-2 ve Dakika Tarife Paketi-3 teklifinin 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu’nun 6. ve 13. maddeleriyle aynı Kanun’un 14. maddesinin (a) ve (g) bentleri ve Tarife Yönetmeliği’nin 5. ve 6. maddeleri saklı kalmak kaydıyla uygun bulunduğu,*
- *Bu paketlere yönelik kampanya tekliflerinin ise 5809 sayılı Kanun’un 6. ve 13. maddeleriyle aynı Kanun’un 14. maddesinin (c), (d),(g), (ğ) ve (h) bentleri ve Tarife Yönetmeliği’nin 5. ve 6. maddelerindeki hükümler gözetilerek uygun bulunmadığı ve*
- *Sabit şebeke işletmecilerinin piyasaya girmesi öncesinde lokal arabağlantı ücretleri belirlenirken Türk Telekom tarafından uygulanmakta olan perakende şehiriçi ücretlerinin dikkate alınması*

hususlarına...”

karar verildiği,

- “JeTTvel 600” ve “JeTTfon” Tarife Paketlerinin de BTK onayına sunulduğu,
- Söz konusu tarife paketlerinin Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulu tarafından alınan 20.02.2009 tarih ve 2009/DK-07/77 sayılı Karar ile uygun bulunduğu,
- JeTTFon Plus Tarife Paketi’nin de Şubat 2009’da BTK onayına sunulduğu, anılan paketin daha önce onaya sunulan ve ayrıntılarına yukarıda yer verilen 5 Dakika Tarife Paketi’nden birine abone olan müşterilere sunulacağı, bu durumun Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulu’nun 11.03.2009 tarih ve 2009/DK-07/113 sayılı Kararı ile uygun bulunduğu,
- Şikayet sahibi işletmeci tarafından anılan tarifelerin fiyat sıkıştırması analizlerinin yapıldığı, alternatif işletmeciler açısından fiyat sıkıştırması analizlerinin önemimin BTK tarafından da bilindiği ve bu doğrultuda etkin piyasa gücüne sahip işletmecilerin tüm tarife değerlendirmelerinde fiyat sıkıştırması olup olmadığının detaylı olarak incelendiği,

- 5809 sayılı Kanun’un BTK’nın görev ve yetkilerinin düzenlendiği 6’ncı maddesinin (a) ve (b) bentlerinde, BTK’ya

280

“Elektronik haberleşme sektöründe; rekabeti tesis etmeye ve korumaya, rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı uygulamaların giderilmesine yönelik düzenlemeleri yapmak, bu amaçla ilgili pazarlarda etkin piyasa gücüne sahip işletmecilere ve gerekli hallerde diğer işletmecilere yükümlülükler getirmek ve mevzuatın öngördüğü tedbirleri almak” ve “Bu Kanun ve bu Kanun’a dayanılarak yapılan düzenlemelere aykırı olarak, elektronik haberleşme sektöründe ortaya çıkan rekabet ihlallerini denetlemek, yaptırım uygulamak, mevzuatın öngördüğü hallerde elektronik haberleşme sektöründe rekabet ihlallerine ilişkin konularda Rekabet Kurumundan görüş almak”

görev ve yetkilerinin verildiği,

- Aynı Kanun’un “Rekabetin Sağlanması” başlıklı 7. maddesinin

290

“1) Kurum, 7/12/1994 tarihli ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, elektronik haberleşme sektöründe rekabete aykırı davranış ve uygulamaları re’sen veya şikâyet üzerine incelemeye, soruşturmaya ve rekabetin tesisine yönelik gerekli gördüğü tedbirleri almaya, görev alanına giren konularda bilgi ve belgelerin sağlanmasını talep etmeye yetkilidir.

300

(2) Rekabet Kurulu, elektronik haberleşme sektörüne ilişkin olarak yapacağı inceleme ve tetkiklerde, birleşme ve devralmalara ilişkin olarak vereceği kararlar da dahil olmak üzere elektronik haberleşme sektörüne ilişkin olarak vereceği tüm kararlarda, öncelikle Kurumun görüşünü ve Kurumun yapmış olduğu düzenleyici işlemleri dikkate alır.

(3) Kurum, yapacağı pazar analizleri sonucu ilgili pazarlarda etkin piyasa gücüne sahip işletmecileri belirleyebilir. Kurum, etkin rekabet ortamının sağlanması ve korunması amacıyla etkin piyasa gücüne sahip işletmecilere yükümlülükler getirebilir. Aynı ve/veya farklı pazarlarda etkin piyasa gücüne sahip olan işletmeciler arasında söz konusu yükümlülükler açısından farklılaştırma yapılabilir.”

hükmü uyarınca elektronik haberleşme sektöründe etkin rekabetin tesisinin halihazırda BTK’nın yetkileri dahilinde olduğu,

310

- Bu çerçevede BTK tarafından yapılan fiyat sıkıştırması testlerinde alternatif işletmeciler için mecburi girdi durumunda olan çağrı başlatma ve çağrı sonlandırma ücretleri ile ilgili Türk Telekom tarafından sunulması teklif edilen tarifenin dakika başına ücretleri ile birlikte değerlendirilmekte olduğu ve alternatif işletmecilerin rekabet etmesine imkan tanımayacak hizmetlerin onaylanmadığı,

320

- Şikâyet sahibi işletmeci tarafından fiyat sıkıştırması analizi yapılırken şikâyete konu tarife paketlerinin her biri için ilgili tarife paketi kapsamında verilen ücretsiz görüşme süresinin tamamının dikkate alındığı, ancak fiyat sıkıştırması testinde ücretsiz görüşme süresi olarak aboneye taahhüt edilen sürenin tamamının kullanıldığına varsayıldığı bu yaklaşımın hatalı olduğu, zira tarife paketinden yararlanan abonelerin gerçekleştirdiği ortalama görüşme sürelerinin aboneye taahhüt edilen dakikanın çok altında kaldığı,

- Fiyat sıkıştırması analizi yapılırken, abonelerin ortalama konuşma süreleri esas alınarak bir hesaplama yapılmasının daha isabetli sonuçlar vereceği düşünülerek

söz konusu yeni tarife paketleri için StandartHATT kullanıcılarının verilerinin dikkate alındığı ve bu çerçevede yapılan fiyat sıkıştırması analizi sonucu rekabeti bozucu unsur içermediği tespit edilen bahse konu tarife paketlerinin yukarıda belirtilen Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulu Kararları ile onaylandığı,

330 – Rekabet Kurulu'nun da 06.05.2009 tarih ve 09-21/447 sayılı Karar'ında “ ...*paket tarifelerin*” değerlendirilmesinin, kamuoyuna “*duyurulan fiyat*”lardan değil, “*gerçekleşen fiyatlar*” üzerinden yapılması gerekmektedir” değerlendirmesinde bulunduğu,

– Şikayete konu tarifelerin ilk defa uygulamaya konduğu göz önüne alındığında, abonelerin söz konusu tarifelerden nasıl faydalanacaklarını ve ortalama olarak ne kadar süre görüşme yapacaklarını tarife başvurusu dikkate alındığında bilmenin mümkün olmadığı,

– Bu anlamda tüketici lehine olabilecek tarife başvurularının elde herhangi bir kullanım verisi olmaksızın reddinin makul olmadığını ve bu nedenle StandartHATT kullanıcılarının ortalama bir kullanıcının sergileyeceği kullanım profiline sahip olduğu varsayımından hareketle fiyat sıkıştırması analizinin gerçekleştirildiği ve herhangi bir fiyat sıkıştırması olmayacağı sonucuna ulaşıldığı,

340 – Bununla birlikte, ortaya çıkacak aylık ortalama kullanım verilerinin fiyat sıkıştırmasına sebebiyet verme ihtimaline karşın söz konusu teklifin onaylandığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulu'nun yukarıda zikredilen 11.03.2009 tarih ve 2009/DK-07/113 sayılı kararının metninde,

“ ...

• “*Sınırsız Şehirlerarası Tarife Ek Paketi*” uygulanmasına ilişkin abone ve trafik bilgilerinin aylık olarak Kurumumuza gönderilmesi,

• Söz konusu tarife paketinin kullanım seviyesi doğrultusunda piyasada, alternatif işletmecilerin aynı nitelikli hizmeti kârlı biçimde sunamayacaklarının ve rekabetin olumsuz etkilendiğinin tespit edilmesi

350 *hususlarına karar verilmiştir.”*

ifadesine yer verilerek güncel kullanım verilerinin rekabet ihlali olup olmadığının tespiti açısından takibinin önünün açıldığı,

– Bu çerçevede Türk Telekom tarafından söz konusu tarifelere ilişkin trafik ve abone bilgilerinin sürekli olarak BTK'ya gönderildiği ve buna dayalı fiyat analizlerinin güncellendiği,

360 – Güncel kullanım verileri dikkate alındığında, fiyat sıkıştırması olması durumunda bu tarifenin rekabeti bozucu bir unsur taşıyacak olması nedeniyle, bu aksaklığı gidermek üzere BTK'nın, 5809 sayılı Kanun'un BTK'nın görev ve yetkilerine ilişkin 6'ncı maddesinin 1'inci fıkrasının (a) bendi uyarınca, Türk Telekom'un ilgili tarifesini durdurmaya yetkili olduğu,

Yerel Ağın Paylaşımına Açılması (YAPA)' na ilişkin olarak;

- 370 – Sabit telefon hizmetleri piyasasında alternatif işletmecilerin etkin bir şekilde son kullanıcıya hizmet verebilmesi ve sürdürülebilir bir rekabet ortamının sağlanması için YAPA³'nin büyük önem arz ettiği,
- 22.11.2006 tarihinde yürürlüğe giren YAPA modelinde 20 TL olan yerel ağa tam erişim ücretinin Temmuz 2007'de düşürülerek 17 TL olarak belirlendiği,
- Halihazırda ise bu ücretin, anılan tarihten itibaren erişime açılması öngörülen santraller öncelikle dikkate alınarak BTK tarafından alternatif işletmecilerin daha uygun koşullarda rekabet etmesi ve işletmecilerin piyasaya etkin bir şekilde girebilmesi için gerekli analizler yapılarak 15.30 TL'ye düşürüldüğü,

380 **StandartHATT ve HesaplıHATT tarifelerindeki sabit ücretler ile mevcut YAPA ücret seviyesi karşılaştırıldığında STH yetkilendirmesi ile hizmet sunacak işletmecilerin bu tarifelerdeki abonelere cazip teklifler götüremeyeceği iddiasına ilişkin olarak;**

- Türk Telekom'un 07.05.2009 tarihinde BTK'nın onayına sunduğu, STH yetkilendirmesi sonrası abonelerin şehiriçi görüşmeleri alternatif işletmeciler üzerinden yapmasına olanak sağlayacak FiksHatt Tarife Paketi için Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulu tarafından 21.05.2009 tarih ve 2009/DK-07-243 sayılı kararın alındığı, anılan Karar'da

“Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin 07.05.2009 tarih ve 344 sayılı yazısı ile Kurumumuzun onayına sunduğu ve 07.05.2009 tarih ve 350 sayılı yazı ile revize ettiği FiksHatt tarife seçeneği ile ilgili olarak;

- 390 1) *FiksHatt teklifinin 5809 Sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun “Uygulama” başlıklı Geçici 1'inci maddesi, 6'ncı maddesinin (j) bendi, 13'üncü maddesi, 14'üncü maddesinin (c), (ç), (d), (e), (h) bentleri, Türk Telekomünikasyon A.Ş. ile imzalanan İmtiyaz Sözleşmesi'nin 9'uncu maddesi, Tarife Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinin (a), (b), (e), (h) bentleri, 6'ncı maddesi, Sabit Telefon Şebekesine Erişim veya Sabit Şebeke Üzerinden Arama Hizmetlerine Yönelik İlgili Piyasalarda Etkin Piyasa Gücüne Sahip İşletmecilerin Bazı Hizmetlerine İlişkin Tarifelerin Tavan Fiyat Yöntemi ile Onaylanmasına Yönelik Usul ve Esaslara İlişkin Tebliğ'in 14'üncü ve 15'inci maddelerinde yer alan hükümler kapsamında uygun bulunduğu ve söz konusu tarifeler yürürlüğe girmeden önce Kurum'a bilgi verilmesi,*

- 400 2) *FiksHatt tarife seçeneği için uygulanan sabit ücretin, YAPA ücretlerindeki değişimlerle birlikte tekrar değerlendirilmesi ve söz konusu sabit ücret belirlenirken YAPA ücretlerinin referans alınması,*

3) *StandartHatt tarife seçeneği kapsamında alınan ücretlerin Türk Telekom tarafından ücretlerde dengeleme sağlanarak revize edilmesi ve 01.01.2010 tarihi itibarıyla söz konusu tarife seçeneğinde şehiriçi aramaların Sabit Telefon Hizmeti işletmecileri üzerinden yapılabilmesinin sağlanması,*

³ YAPA, Abone Sonlanma Noktasından başlayarak Türk Telekom Ana Dağıtım Çatısında ya da Saha Dolabında sonlanan bakır kablo çiftinin frekans spektrumunun tamamının (Yerel Ağa Ayrıştırılmış Paylaşımlı Erişim) Türk Telekom sistemlerinden çekilecek ek kablolar vasıtasıyla işletmeciler sistemlerine teslim edilmesi hizmetidir.

410 4) Kurum tarafından başlatılan çalışmalar sonuçlanıncaya kadar HesaplıHatt tarife seçeneği hariç olmak üzere, diğer tarife seçeneklerinden şehirçi aramaların Sabit Telefon Hizmeti işletmecileri üzerinden yapılabilmesi, hususlarına karar verilmiştir.”

ifadelerinin yer aldığı,

- 420 – Anılan karar ile FiksHatt tarife paketinin sabit ücretinin YAPA ücretlerindeki değişiklik ile tekrar değerlendirilmesinin önünün açıldığı; StandartHATT tarife paketinin 2010 yılı başına kadar tarife dengelemesi sağlanarak revize edilmesi ve bu tarife paketindeki şehirçi aramaların STH işletmecileri üzerinden yapılabilmesine olanak sağlandığı; HesaplıHATT tarife paketi dışındaki tüm paketlerde şehirçi aramaların STH işletmecileri üzerinden yapılabilmesinin önünün açıldığı ve bu bağlamda şikayet sahibinin iddialarının mesnetsiz kaldığı

ifade edilmektedir.

I.2. Değerlendirme

Dosya konusu başvuruda özetle Türk Telekom'un "Jettvel, Jettfon, Jettfon Plus ve Tam YAPA" tarifelerinin yıkıcı fiyata, fiyat sıkıştırmasına ve çapraz sübvansiyona yol açtığı ve "StandartHatt ve HesaplıHatt" tarife kısıtlamalarının rakiplerin pazar dışına itilmesine neden olduğu iddia edilmektedir.

430 Bilindiği gibi Rekabet Kurulu'nun telekomünikasyon sektörüne yönelik alacağı kararlar öncesinde, BTK'nın görüşünün alınması zorunludur ve sektörel düzenleyici BTK, rekabetin sağlanması amacı içerenler de dahil olmak üzere sektörde bir takım öncül düzenlemeler yapmaktadır. Rekabet Kurulu ise telekomünikasyon sektörüne ilişkin olarak yaptığı bütün incelemelerde, söz konusu düzenlemeleri dikkate alarak, bu düzenlemelerin sınırları içerisinde teşebbüslerin kendi iradeleri ile ortaya koydukları davranışları inceleme konusu yapmaktadır.

440 Yukarıda da yer verildiği üzere, dosya kapsamında değerlendirilen ve Türk Telekom tarafından sunulan tüm hizmetlerin tarifeleri ve bu hizmetlerin uygulanma yöntemlerine ilişkin hususlar, BTK tarafından ilgili Kurul kararları ile onaylanmıştır. BTK görüşünde ayrıca, tüm bu hizmetlerin tarifelerinin fiyat sıkıştırmasına yol açmayacak şekilde belirlendiğinin de tespit edildiği ifade edilmektedir. Son olarak "StandartHatt ve HesaplıHatt" tarife kısıtlamalarının ise BTK'nın 21.05.2009 tarih ve 2009/DK-07-243 sayılı kararına dayandığı görülmektedir.

Dolayısıyla dosya konusu şikayetlere yönelik olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem tesis edilemeyeceği kanaatine ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre;

09-48/1206-306

Dosya konusu iddialara ilişkin olarak, Türk Telekomünikasyon A.Ş. hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.